

การเสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์: การสำรวจสถานภาพองค์ความรู้จากวิทยานิพนธ์ของ
สถาบันอุดมศึกษาไทย

THE CONSTRUCTION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION KNOWLEDGE: A STATE OF
THE ART REVIEW FROM THE THAI DOCTORAL DISSERTATIONS

ประทุมทิพย์ ทองเจริญ 5437007 SHPP/D

รป.ด. (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : โชคชัย สุทธาเวศ, Ph.D., ศิริรัตน์ ชุณหาลัย, Ph.D., กมลพร สอนศรี, D.P.A.,
จิตรลดา อมรวัฒนา, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิทยานิพนธ์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ไทยลักษณะองค์รวม โดยศึกษาช่วงเวลา 30 ปี
ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2012 ตามการแบ่ง 5 สาขาย่อย ได้แก่ การคลังสาธารณะ จริยธรรมทางการบริหารภาครัฐ การจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์นโยบาย และ ทฤษฎีองค์การ รวมถึงหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ คือ 1) ศึกษาการ
เสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2) ศึกษากระบวนการทัศน์ ทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และ
นวัตกรรม 3) วิเคราะห์ปัญหาที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้การศึกษาดังกล่าวใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิง
คุณภาพและเชิงปริมาณ รวมถึงการวิจัยเอกสารจากฐานข้อมูล ThaiLIS

จากการสำรวจข้อมูลบนฐานข้อมูล ThaiLIS พบวิทยานิพนธ์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของไทย จำนวน 155
เรื่อง โดยปีแรกสุดที่ค้นพบว่ามีเอกสารเผยแพร่วิทยานิพนธ์สาขานี้ คือ 2005 ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัย
รามคำแหง รองลงมาคือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เพิ่งเริ่มต้นที่จะเสริมสร้างและ
พัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ที่สำคัญ อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (ประมาณร้อยละ 50) นิยมเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้
รวมถึงอาชีพอื่นๆ ก็ให้ความสนใจศึกษาสาขาวิชานี้เพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายและซับซ้อนตาม
หลักการ “Multifaceted Approach” ที่นำมาใช้ในการศึกษา PA

นอกจากนี้ ภายใต้อายุ 6 กระบวนทัศน์ที่ปรากฏในผลการศึกษพบว่ากระบวนทัศน์การจัดการภาครัฐแนวใหม่
เป็นที่นิยมนำมาใช้ในทุกสาขาย่อยของรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งทฤษฎีต่างๆ ล้วนสัมพันธ์กับกระบวนทัศน์ โดยเฉพาะ
ทฤษฎีดั้งเดิมและทฤษฎีตามสถานการณ์ซึ่งนิยมใช้ในทุกสาขาย่อย ขณะที่การวิจัยแบบผสมผสานมีแนวโน้มที่จะนิยมใช้
มากกว่าในอดีต และยังปรากฏนวัตกรรมที่น่าสนใจหลายประเด็น ทั้งด้านความรู้ กระบวนการ และวิธีการ สุดท้าย ผู้วิจัย
สนับสนุนการวางแผนที่จะประยุกต์ใช้ผลการศึกษานี้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับโลกาภิ
วัตน์ ตลอดจนความร่วมมือทางวิชาการกับภูมิภาคต่างๆ รวมถึงการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและการพัฒนาทางการศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในการเสริมสร้างและยกระดับองค์ความรู้ของรัฐประศาสนศาสตร์ไทย

คำสำคัญ: การเสริมสร้างและพัฒนา / รัฐประศาสนศาสตร์ / การสำรวจสถานภาพองค์ความรู้ / วิทยานิพนธ์ของไทย